

ZAPYTAJ DORADCĘ:
25 praktycznych porad

Transport

INTE
GRA
CJA

Spis treści:

I. Prawo jazdy i samochód	3
1. Prawo jazdy dla osoby z niepełnosprawnością	3
2. Dofinansowanie zakupu samochodu	4
3. Przystosowanie auta do potrzeb osoby niepełnosprawnej	5
4. Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B	6
5. Prawo jazdy a powstała później niepełnosprawność	7
6. Odpis auta w ramach ulgi rehabilitacyjnej	8
II. Karta parkingowa i „koperta”	9
7. „Koperty postojowe” dla osób niepełnosprawnych	9
8. Zasady przyznawania karty parkingowej	10
9. Dokumenty potrzebne do uzyskania karty	11
10. Odwołanie od odmownej decyzji	12
11. Karta parkingowa a karta N+	13
12. Karta parkingowa „na dziecko”	15
13. Odholowanie auta – czy można się odwołać	16
14. Własna „koperta”	17
15. Parkowanie obok zajętej „koperty”	18
III. Dowóz na leczenie i rehabilitację	19
16. Zgłoszenie potrzeby dowozu	19
17. Koszt przewozu na turnus rehabilitacyjny	21
18. Dojazd do ośrodka dziennego podczas wakacji	22
IV. Ulgi na przejazdy komunikacją zbiorową	23
19. Ulga na PKS i PKP	23
20. Dokumenty poświadczające prawo do ulgi komunikacyjnej	24
21. Zniżka na przejazd bez opiekuna	25
22. Ulga komunikacyjna dla studenta	26
V. Transport dziecka z niepełnosprawnością	27
23. Dowóz dziecka do przedszkola	27
24. Zwrot kosztów za dowóz do szkoły	28
25. Zniżka na bilety PKP dla ucznia z niepełnosprawnością	30

I. Prawo jazdy i samochód

1. Prawo jazdy dla osoby z niepełnosprawnością

Jak wygląda sytuacja osób z orzeczoną niepełnosprawnością? Czy mogą zrobić prawo jazdy?

Posiadanie orzeczonego stopnia niepełnosprawności nie jest przeciwwskazaniem do uzyskania praw do kierowania pojazdami. Kierowcą może być każda osoba niepełnosprawna, bez względu na stopień, o różnych dysfunkcjach lub z łącznie występującymi kilkoma dysfunkcjami, jednakże spełniająca wymagania przewidziane odpowiednimi przepisami.

Należy tu mieć na uwadze przepisy Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j. Dz.U. 2017, poz. 978 z późn. zm.). W myśl art. 3 ww. ustawy kierującym pojazdem może być osoba, która osiągnęła wymagany wiek i jest sprawna pod względem fizycznym i psychicznym oraz spełnia jeden z następujących warunków:

- posiada umiejętność kierowania pojazdem w sposób niezagrażający bezpieczeństwu, nieutrudniający ruchu drogowego i nienarażający kogokolwiek na szkodę oraz odpowiedni dokument stwierdzający posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdem;
- odbywa w ramach szkolenia naukę jazdy;
- zdaje egzamin państwowy.

Osoba niepełnosprawna może być kierującym, jeżeli uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem.

dr Michał Urban, radca prawny

2. Dofinansowanie zakupu samochodu

Mam córeczkę z zespołem Downa. Czy mając orzeczenie o niepełnosprawności, można starać się o dofinansowanie na zakup samochodu osobowego?

W obowiązującym systemie nie przewidziano niestety możliwości uzyskania dofinansowania do zakupu samochodu przez osobę z niepełnosprawnością lub jej opiekuna.

Warto jednak zapoznać się z ofertą Stowarzyszenia Pomocy Niepełnosprawnym Kierowcom (SPiNKa), które wspiera osoby z niepełnosprawnością w zakupie samochodów osobowych.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

3. Przystosowanie auta do potrzeb osoby niepełnosprawnej

Czy osoba niepełnosprawna, II grupa, może starać się o dofinansowanie wyposażenia samochodu?

Istnieje taka możliwość. W ramach programu „Aktywny samorząd” można ubiegać się m.in. o dofinansowanie do likwidacji bariery transportowej, tj. o pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu oraz pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B. Więcej informacji dotyczących ww. dofinansowania uzyskać można w powiatowym centrum pomocy rodzinie w miejscu zamieszkania.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

4. Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B

Czy o dofinansowanie z PFRON w programie „Aktywny samorząd” (pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B) może ubiegać się osoba, która w orzeczeniu o niepełnosprawności ma inny symbol przyczyny niepełnosprawności niż 05-R?

O dofinansowanie lub refundację kosztów uzyskania prawa jazdy w ramach programu „Aktywny samorząd” może ubiegać się osoba, która:

- ma znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności;
- jest w wieku aktywności zawodowej;
- ma dysfunkcję narządu ruchu.

W rozumieniu założeń ww. programu, dysfunkcja narządu ruchu to dysfunkcja stanowiąca podstawę orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W przypadku osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu ruchu, która nie jest przyczyną wydania orzeczenia dotyczącego niepełnosprawności, ale jest konsekwencją ujętych w orzeczeniu schorzeń (np. o charakterze neurologicznym – symbol orzeczenia: 10-N lub całościowych zaburzeń rozwojowych – symbol orzeczenia: 12-C), w wielu wypadkach można uzyskać ww. środki pod warunkiem, że dołączone zostanie do wniosku zaświadczenie lekarza specjalisty potwierdzające, iż następstwem schorzeń, stanowiących podstawę orzeczenia, jest dysfunkcja narządu ruchu.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

5. Prawo jazdy a powstała później niepełnosprawność

Prawo jazdy zrobiłam przed wypadkiem. Nie ruszam prawą dłonią, także do jazdy byłby potrzebny mi samochód z automatyczną skrzynią biegów. Czy w tej sytuacji mogę prowadzić auto?

W celu uniknięcia wątpliwości najlepiej jest zgłosić się do lekarza, mającego uprawnienia do wydawania zaświadczeń o zdolności do prowadzenia samochodów, celem odbycia niezbędnej konsultacji. Natomiast o pomoc w kwestii przystosowania pojazdu do aktualnych możliwości kierowcy warto zwrócić się np. do Stowarzyszenia Pomocy Niepełnosprawnym Kierowcom SPiNKa.

Grzegorz Jaroszczyk, prawnik

6. Odpis auta w ramach ulgi rehabilitacyjnej

Czy odliczę auto od podatku za rok 2017 przy stopniu lekkim niepełnosprawności?

Obecnie można odliczyć w ramach ww. ulgi używanie samochodu osobowego stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16. roku życia, na potrzeby związane z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł.

Planowane jest jednak wprowadzenie zmian, m.in. polegających na umożliwieniu skorzystania z odliczenia osobom z niepełnosprawnością bez względu na stopień niepełnosprawności oraz opiekunom dzieci. Zgodnie z tą nowelizacją nie trzeba już będzie wykazywać, że przejazdy były związane z przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne. Będzie można w ramach ulgi jeździć do lekarza, do pracy, na zakupy – wynika z uzasadnienia do projektu. Powyższe, na dzień 17 listopada, czekają już jedynie na podpis Prezydenta. Jeśli wejdą w życie, będą obowiązywać także przy rozliczaniu PIT za rok 2017.

Więcej informacji na temat odliczeń od podatku dochodowego w ramach ulgi rehabilitacyjnej zawiera e-broszura „Zapytaj Doradcę: 25 praktycznych porad Finanse”.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny Centrum Integracja w Warszawie

II. Karta parkingowa i „koperta”

7. „Koperty postojowe” dla osób niepełnosprawnych

Które przepisy zobowiązują gminę do ustalenia oznakowania kopert postojowych dla osób niepełnosprawnych oraz o warunki, jakie muszą być zachowane dla spełnienia tego obowiązku?

Zgodnie z przepisami ustawy o drogach publicznych stanowiska postojowe dla pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową, w miejscu przeznaczonym na postój pojazdów, wyznacza się w liczbie nie mniejszej niż:

- 1 stanowisko – jeżeli liczba stanowisk wynosi 6-15;
- 2 stanowiska – jeżeli liczba stanowisk wynosi 16-40;
- 3 stanowiska – jeżeli liczba stanowisk wynosi 41-100;
- 4% ogólnej liczby stanowisk – jeżeli ogólna liczba stanowisk wynosi więcej niż 100.

Informacje dotyczące wyznaczania miejsc postojowych dla osób posiadających kartę parkingową znaleźć można na portalu www.niepelnosprawni.pl.

Natomiast zasady oznakowania ww. miejsc reguluje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

8. Zasady przyznawania karty parkingowej

Jestem emerytem – inwalidą (narząd ruchu) i nie posiadam orzeczenia o niepełnosprawności. Czy przysługuje mi karta parkingowa?

Karta parkingowa przyznawana jest na podstawie wydanego od dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień.

Karta parkingowa przysługuje osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, która ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Przepisy stanowią, że kartę parkingową wydaje się:

- osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się (w przypadku umiarkowanego stopnia dodatkowo musi to być kod przyczyny niepełnosprawności 04-O, 05-R lub 10-N);
- osobie niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16. roku życia, mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się;
- placówce zajmującej się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych, mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Wniosek o wydanie orzeczenia należy złożyć do miejskiego/powiatowego zespołu orzekania o niepełnosprawności w miejscu zamieszkania.

Dopiero po uzyskaniu ww. orzeczenia, wraz z zapisami uprawniającymi do wydania karty parkingowej, można składać wniosek o jej wydanie.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

9. Dokumenty potrzebne do uzyskania karty

Jestem po całkowitej wymianie stawu biodrowego. Operację przeszedłem 14 lat temu. Teraz proteza jest już zużyta, a zwyrodnienie biodra się pogłębiło. Z trudem poruszam się z kulą. Jakie dokumenty mam dołączyć, składając wniosek o wydanie inwalidzkiej karty parkingowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności?

Oprócz samego wniosku o wydanie orzeczenia konieczne jest przedłożenie:

- zaświadczenia lekarskiego na odpowiednim druku;
- dokumentacji medycznej poświadczającej aktualny stan zdrowia, w szczególności znacznie ograniczoną możliwość samodzielnego poruszania się.

W celu uzyskania karty parkingowej należy złożyć osobiście wniosek (druk do pobrania w powiatowym zespole orzekania o niepełnosprawności) wraz z:

- jedną fotografią o wymiarach 35 mm x 45 mm, odzwierciedlającą aktualny wizerunek osoby, której wniosek dotyczy, przedstawiającą tę osobę bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami;
- dowód uiszczenia opłaty za wydanie karty parkingowej (21 zł).

Więcej informacji o orzekaniu do celów pozarentowych znajduje się w artykule na naszym portalu: <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/204914> oraz w e-broszurze „Zapytaj Doradcę: 25 praktycznych porad Orzekanie o niepełnosprawności”.

Grzegorz Jaroszczyk, prawnik

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

10. Odwołanie od odmownej decyzji

Jestem niepełnosprawny, posiadam orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w stopniu znacznym, symbole N, U, P. Komisja powiatowa i wojewódzka odmówiły mi karty parkingowej. Czy jest to zgodne z ustawą o ruchu drogowym?

Sama przyczyna niepełnosprawności nie gwarantuje jeszcze uzyskania karty parkingowej, ponieważ lekarze muszą dodatkowo stwierdzić, iż dana osoba ma znacznie ograniczoną zdolność samodzielnego poruszania się. Od niekorzystnego orzeczenia można się odwołać lub złożyć kolejny wniosek, przedstawiając nową dokumentację medyczną, która dotychczas nie była przedstawiana zespołowi orzekającemu.

Grzegorz Jaroszczyk, prawnik

11. Karta parkingowa a karta N+

Posiadam kartę parkingową, ale ostatnio pobrano ode mnie w Warszawie opłatę, twierdząc, że na płatnych parkingach honorowana jest jedynie karta N+. Jak to się ma do przepisów o karcie parkingowej?

Kwestie związane z kartą N+ (w tym warunki jej wydania) zostały uregulowane w Uchwale Nr XXXVI/1077/2008 Rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, wysokości stawek opłaty za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie, wysokości opłaty dodatkowej oraz określenia sposobu pobierania tych opłat ze zm. (Dz.U. Woj. Maz. z 2008 r. Nr 138, poz. 4868, z 2009 r. Nr 12, poz. 270, z 2011 r. Nr 161, poz. 5060, z 2012 r., poz. 7302, z 2013 r., poz. 12829 – wyrok WSA z dnia 10.04.2013 r. sygn. akt - VIISA/Wa2834/12).

Karta N+ jest dodatkowym usprawnieniem dla osób z niepełnosprawnością wprowadzonym przez władze samorządowe, które nie mają tego jednocześnie narzuconego przepisami ustawowymi – mają swobodę w regulowaniu opłat za parkowanie na swoim terenie. Karta N+ wydawana jest bezpłatnie kierującym (posiadającym prawo jazdy) osobom niepełnosprawnym posiadającym kartę parkingową wydaną po 1 lipca 2014 r. oraz na wniosek rodziców i opiekunów prawnych osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność potwierdzona jest w orzeczeniu o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Jak wynika z informacji zawartych na stronie ZDM, wyłożona w pojeździe za szybą (w sposób eksponujący widoczne zabezpieczenia i umożliwiające odczytanie numeru, terminu ważności, numeru rej.) Karta N+ wraz z kartą parkingową uprawniają do bezpłatnego parkowania na miejscach ogólnodostępnych w Strefie Płatnego Parkowania Niestrzeżonego. Posiadacze karty parkingowej mogą natomiast bezpłatnie parkować tylko na tzw. kopertach.

Warto podkreślić, że ww. uchwała w sprawie karty N+ dotyczy jedynie ww. Strefy Płatnego Parkowania Niestrzeżonego, a nie parkingów zarządzanych przez inne podmioty. Tam mogą obowiązywać inne regulaminy.

dr Michał Urban, radca prawny

12. Karta parkingowa „na dziecko”

Mamy z żoną syna, który ma rdzeniowy zanik mięśni (SMA1) o symbolu niepełnosprawności 10N, w wieku 15 miesięcy. W urzędzie dostaliśmy odmowę co do karty z przyczyn, jak nam powiedziano: „Dziecko ze względu na wiek nie potrafiłoby chodzić, nawet gdyby było zdrowe”. Czy słusznie nam odmówiono?

Od 1 lipca 2014 r. karta parkingowa przysługuje m.in. osobie niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16. roku życia (na podstawie wydanego od dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o niepełnosprawności), mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

W przypadku dzieci wskazanie do karty parkingowej nie jest uzależnione od symbolu przyczyny niepełnosprawności, ale wyłącznie od tego, że dziecko ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, co ustala się, uwzględniając m.in. wiek dziecka.

Jeśli lekarz orzecznik nie stwierdził znacznie ograniczonych możliwości samodzielnego poruszania się dziecka, można w ciągu 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia o niepełnosprawności złożyć odwołanie do wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, za pośrednictwem powiatowego zespołu, który wydał orzeczenie.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

13. Odholowanie auta – czy można się odwołać

Straż miejska odholowała auto mojego taty z koperty dla niepełnosprawnych. Niestety, zapomniał wywiesić tabliczkę. Rzecz miała miejsce pod przychodnią diabetologiczną – strażnik nie wykazał się dobrą wolą, nie zapytał. Tatę bolała noga, dodatkowo mama przebywa w szpitalu onkologicznym – dodatkowy stres. Czy może odwołać się od kosztów odholowania (bardzo wysokich)?

Postępowanie strażnika miejskiego było zgodne z obowiązującymi przepisami, ponieważ brak karty oznacza nieuprawnione korzystanie z miejsca postojowego dla osób niepełnosprawnych.

Kartę parkingową umieszcza się za przednią szybą pojazdu samochodowego, a jeśli pojazd nie posiada przedniej szyby – w widocznym miejscu w przedniej części pojazdu, w sposób eksponujący widoczne zabezpieczenia karty oraz umożliwiające odczytanie jej numeru i daty ważności.

Wydanie pojazdu następuje tylko i wyłącznie po okazaniu dowodu uiszczenia całkowitej kwoty opłaty za usunięcie i przechowywanie pojazdu. Nie jest możliwe rozłożenie tej płatności na raty czy też jej umorzenie przed wydaniem pojazdu, ponieważ samochód został odholowany, a więc zostały poniesione koszty. Można jednak złożyć prośbę o cofnięcie decyzji i zwrot wpłaconej kwoty, jednak bez gwarancji pozytywnego jej rozpatrzenia.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

14. Własna „koperta”

Jestem osobą niepełnosprawną. Przed domem jest miejsce dla takich osób jak ja. Chciałabym się dowiedzieć, jakie należy spełnić warunki, aby to miejsce dla niepełnosprawnych oznakować moim numerem samochodu?

Należy przede wszystkim dowiedzieć się, kto jest właścicielem terenu, na którym parkują samochody, po czym udać się do właściciela z zapytaniem, czy jest możliwość wynajęcia, użyczenia lub wydzierżawienia danego miejsca parkingowego.

Warto także zapoznać się z artykułem na naszym portalu pt. „Jak wyznaczyć kopertę?": <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/313057>

Grzegorz Jaroszczyk, prawnik

15. Parkowanie obok zajętej „koperty”

Czy będę płaciła za postój, parkując auto obok koperty, jeżeli ta jest zajęta przez inną osobę niepełnosprawną?

Parkowanie w miejscu ogólnodostępnym w sytuacji, gdy nie ma miejsca wolnego na kopercie, może się wiązać z opłatą wynikającą z cennika. O tym, kto i w jakim zakresie jest zwolniony z opłat w strefie płatnego parkowania (zarządzanego przez gminę), decydują samorządy. W wielu miastach parkowanie na kopertach jest bezpłatne. Jednakże kwestię, jak wygląda to w konkretnej miejscowości, najlepiej sprawdzić we właściwym urzędzie gminy lub ratuszu.

Więcej informacji nt. „Czy z kartą parkingową płacę za postój?” znajduje się na stronie <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/272124>

dr Michał Urban, radca prawny

III. Dowóz na leczenie i rehabilitację

16. Zgłoszenie potrzeby dowozu

Jestem osobą niepełnosprawną, mam problemy neurologiczne – zaburzenia równowagi i chodu. Mam pierwszą grupę niepełnosprawności, poruszam się o lasce, samodzielnie nie wychodzę z domu. Będę miała rehabilitację w przychodni. Czy istnieje możliwość zgłoszenia gdzieś prośby o dowóz na tę rehabilitację, czy muszę załatwiać to we własnym zakresie?

Osobie objętej opieką poradni rehabilitacyjnej transport na kontynuację leczenia powinien zapewnić świadczeniodawca udzielający świadczeń rehabilitacyjnych. Kwalifikacja do transportu musi uwzględniać dysfunkcję narządu ruchu. W celu ustalenia zasad, na jakich będzie się odbywał transport, należy kontaktować się bezpośrednio z przychodnią rehabilitacyjną, w której będą wykonywane zabiegi.

Zasady transportu sanitarnego określa Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Na podstawie zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego osobie niepełnosprawnej przysługuje bezpłatny przejazd środkami transportu sanitarnego, w tym lotniczego, do najbliższego podmiotu leczniczego, o którym mowa w przepisach o działalności leczniczej, udzielającego świadczeń we właściwym zakresie, i z powrotem, w przypadkach:

- konieczności podjęcia natychmiastowego leczenia w podmiocie leczniczym;
- wynikających z potrzeby zachowania ciągłości leczenia.

Świadczeniobiorcy, na podstawie zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, przysługuje bezpłatny przejazd środkami transportu sanitarnego – w przypadku dysfunkcji narządu ruchu uniemożliwiającej korzystanie ze środków transportu publicznego, w celu odbycia leczenia – do najbliższego podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń we właściwym zakresie, i z powrotem.

W przypadkach niewymienionych w ust. 1 i 2 ustawy na podstawie zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego świadczeniobiorcy przysługuje przejazd środkami transportu sanitarnego odpłatnie lub za częściową odpłatnością.

Warto wiedzieć, że w ramach tzw. ulgi rehabilitacyjnej można odliczyć od podatku dochodowego od osób fizycznych wydatki poniesione na odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne. Więcej informacji o zasadach odliczeń od podatku zawiera e-broszura „Zapytaj Doradcę: 25 praktycznych porad Finanse”.

dr Michał Urban, radca prawny

17. Koszt przewozu na turnus rehabilitacyjny

Jestem niepełnosprawna ze znacznym inwalidztwem i wymagam opieki osoby drugiej. Gdzie mogę otrzymać darmowy przewóz na turnus rehabilitacyjny?

Osoby niepełnosprawne posiadające ważne orzeczenie o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub inne równoważne orzeczenie mogą się ubiegać o dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych pochodzących ze środków PFRON realizowanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie. Jest to między innymi dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. Kwota dofinansowania do uczestnictwa w turnusie przyznana osobie niepełnosprawnej jest przekazywana na rachunek bankowy organizatora turnusu.

Nie ma natomiast jako takiego dofinansowania (sfinansowania) przewozu na turnus rehabilitacyjny. Jednakże zgodnie z Ustawą z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2016, poz. 2032 ze zm.) istnieje możliwość odliczenia od dochodu kwot wydatków poniesionych na cele rehabilitacyjne, w tym m.in. odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem na turnusie rehabilitacyjnym.

Niektórzy organizatorzy turnusów zapewniają też bezpłatny przejazd do ośrodka ze stacji PKP lub PKS – i z powrotem.

dr Michał Urban, radca prawny

18. Dojazd do ośrodka dziennego podczas wakacji

Czy gmina ma obowiązek zapewnić mi dojazd do ośrodka dziennego, do którego dojeżdżam cały rok? Niestety, w tym roku w okresie wakacji nie kursuje bus, bo kierowca poszedł na urlop.

Gmina nie ma obowiązku ustawowego zapewniania dowozu do ośrodka dziennego osobom powyżej 25. roku życia. Przepisy Ustawy o systemie oświaty stanowią jedynie, że na gminie ciąży obowiązek zapewnienia uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym – także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 21. roku życia.

Ponadto gmina ma obowiązek zapewnienia dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim, uczestniczącej w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka, umożliwiającego tym dzieciom realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

IV. Ulgi na przejazdy komunikacją zbiorową

19. Ulga na PKS i PKP

Mam w orzeczeniu symbol 10-N, 01-U umiarkowany, czy przysługuje mi ulga na PKS i na PKP? Czy mogę podróżować z opiekunem?

Zasadniczo osobom z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności nie przysługują ulgi w komunikacji PKP/PKS. Jednak niektóre osoby posiadające ww. stopień niepełnosprawności są uprawnione do zniżek. Są to:

- osoby z dysfunkcją narządu wzroku (symbol przyczyny niepełnosprawności 04-O), posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności. Mają one prawo do ulgi 37% w ww. przejazdach;
- dzieci i młodzież z niepełnosprawnością do ukończenia 24. roku życia;
- studenci z niepełnosprawnością do ukończenia 26. roku życia – wyłącznie przy przejazdach w celach określonych przepisami, m.in. do szkół, placówek szkolno-wychowawczych, na turnusy rehabilitacyjne itp. – mają prawo do ulgi 78%;
- emeryci i renciści oraz ich współmałżonkowie, na których pobierane są zasiłki rodzinne. Te osoby mają prawo do dwóch przejazdów w roku ze zniżką 37%.

Informacje dotyczące zniżek w przejazdach kolejną można znaleźć np. na stronie PKP Intercity (plik PDF, 419 KB). Informacje dotyczące ulg w przejazdach autobusowych można znaleźć na stronach przewoźników.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

20. Dokumenty poświadczające prawo do ulgi komunikacyjnej

Czy w przypadku braku legitymacji kierowca powinien wydać bilet ulgowy na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności?

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ma kluczowe znaczenie w dostępie do ulg i uprawnień. Zgodnie bowiem z wyrokiem NSA z dnia 14.02.2014 r., I OSK 1863/12, podstawą wystawienia przez starostę legitymacji, o której mowa w § 35 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (która dokumentuje niepełnosprawność/stopień niepełnosprawności), jest uprzednie uzyskanie odpowiedniego orzeczenia zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień.

Legitymacja ma za zadanie tylko ułatwić dostęp do ulg i uprawnień w ten sposób, że zamiast nosić w portfelu orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, można posługiwać się legitymacją. Nie można więc odmówić osobie skorzystania z ulg i uprawnień tylko dlatego, że nie posługuje się ona legitymacją, tylko orzeczeniem, które samo w sobie jest podstawą do skorzystania z ulg i uprawnień przez osobę z niepełnosprawnością.

dr Michał Urban, radca prawny

21. Zniżka na przejazd bez opiekuna

Posiadam grupę niepełnosprawności – stopień znaczny L-3. Mam 56 lat. Gdy kupowałem bilet PKS, odmówiono mi zniżki, twierdząc, że zniżka przysługuje tylko z opiekunem, którego musiałbym mieć ze sobą. Czy słusznie?

Z przepisów nie wynika, że osoba zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności musi podróżować wyłącznie z opiekunem i że jeśli podróżuje samodzielnie, to nie ma prawa do zniżki. Regulacja idzie raczej w drugą stronę - ulga dla osoby niepełnosprawnej w stopniu znacznym rozciągnięta jest także na podróżującego wraz z nią opiekuna. Przy korzystaniu z ulg w komunikacji opiekunem jest osoba podróżująca z osobą z niepełnosprawnością (nie musi legitymować się żadnym dokumentem, ale powinna być pełnoletnia).

Informacje dotyczące wysokości ulg można znaleźć na stronach poszczególnych przewoźników (PKS, PKP, prywatni przewoźnicy), a także na naszym portalu www.niepelnosprawni.pl

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

22. Ulga komunikacyjna dla studenta

Mam pytanie dotyczące ulgi na przejazdy dla studenta niepełnosprawnego. Ustawa określa, iż uprawnienie to obejmuje wyłącznie przejazd z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej. Na podstawie jakich przepisów córka może korzystać z tej ulgi?

Zasady dokumentowania prawa do ulg w komunikacji zbiorowej reguluje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2015 r. (Dz.U. poz. 1427) w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

W myśl ww. przepisów, dokumentami poświadczającymi uprawnienie studenta z niepełnosprawnością do korzystania z ulgi 78% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do szkoły wyższej i z powrotem, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych, jest legitymacja studencka wraz z dokumentem potwierdzającym niepełnosprawność.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

V. Transport dziecka z niepełnosprawnością

23. Dowóz dziecka do przedszkola

Córka ma orzeczenie o wczesnym wspomaganie i specjalistycznym kształceniu. W tym roku w grudniu skończy 5 lat. Dyrektor przedszkola odmówił transportu. Napisałam odwołanie, załączyłam zaświadczenie, że choruje, a i tak niczego nie wskórałam. Co mogę jeszcze zrobić?

Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Jest ono realizowane w przedszkolach oraz w innych formach wychowania przedszkolnego. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 7 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat. Obecnie obowiązujące przepisy przewidują, że to na gminie, a nie dyrektorze placówki oświatowej, spoczywa obowiązek zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu uczniom niepełnosprawnym i objętym kształceniem specjalnym lub integracyjnym lub pokrycia zwrotu kosztów przejazdu ww. ucznia oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) a rodzicami, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice. Podobne zapisy, z drobnymi jednak zmianami, znajdują się w przepisach, które będą obowiązywać po reformie oświaty.

Wyjaśnienie tej kwestii wymaga więc kontaktu z urzędem gminy właściwym dla miejsca zamieszkania.

Piotr Wojtewicz, aplikant adwokacki

24. Zwrot kosztów za dowóz do szkoły

Syn skończył 21 lat, uczęszcza do szkoły, do grupy rewalidacyjno-wychowawczej. Odmówiono mi dowozu do szkoły ze względu na to, że jest to Szkoła, a nie Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy. Powinien dostawać pomoc do 25. roku życia, zgodnie orzeczeniem o głębokim stopniu upośledzenia. Czy mogę starać się o zwrot kosztów za dowóz syna do szkoły?

Przepisy stanowią, że obowiązkiem gminy jest:

- zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym – także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 21. roku życia;
- zapewnienie dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka umożliwiającego tym dzieciom i młodzieży realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia;
- zwrot kosztów przejazdu ucznia (w ww. przypadkach) oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) a rodzicami, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice.

W przypadku zajęć organizowanych w przedszkolu, w tym przedszkolu specjalnym, lub szkole, w tym szkole specjalnej, zajęcia organizuje się odpowiednio w przedszkolu lub szkole położonej najbliżej miejsca zamieszkania lub pobytu dzieci i młodzieży.

Jak wynika z ww. przytoczonych przepisów, gmina ma obowiązek zapewnienia dowozu dziecka niepełnosprawnego do szkoły. Jeśli tak się nie dzieje, wyjaśnić sytuację powinno Kuratorium Oświaty.

Piotr Wojtewicz, aplikant adwokacki

25. Zniżka na bilety PKP dla ucznia z niepełnosprawnością

Jakiego rodzaju zniżka przysługuje dziecku z niepełnosprawnością na przejazdy PKP, które nie odbywają się na trasie wymienionej w ustawie?

Zgodnie z przepisami, ze zniżki 78% we wszystkich rodzajach pociągów mogą korzystać dzieci i młodzież niepełnosprawni do ukończenia 24. roku życia oraz osoby niepełnosprawne do ukończenia 26. roku życia wyłącznie przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub z miejsca pobytu (tam i z powrotem) do m.in. przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki oświatowo-wychowawczej, na turnus rehabilitacyjny.

Natomiast przy przejazdach w innym celu niż wymienione powyżej obowiązują zniżki przysługujące np. dzieciom, uczniom czy studentom. Dokumentem potwierdzającym prawo do zniżki jest legitymacja szkolna lub studencka wraz z dokumentem umożliwiającym stwierdzenie wieku ucznia, jeżeli nie jest on określony w tej legitymacji.

Ewa Szymczuk, doradca socjalny w Centrum Integracja w Warszawie

Porady zawarte w niniejszej e-broszurze udzielane były od kwietnia do grudnia 2017 r. i odzwierciedlają obowiązujący w tym okresie stan prawny.

Więcej odpowiedzi udzielonych przez naszych prawników i doradców znajdą Państwo na portalu www.niepelnosprawni.pl w dziale Zapytaj Doradcę oraz w e-broszurach z serii „Zapytaj Doradcę: 25 praktycznych porad”.

Konsultacja prawna: Grzegorz Jaroszczyk
Redaktorka wykonawcza: Ewa Sawicka
Projekt i skład: Katarzyna Możdżonek
Korekta: Robert Pniewski
Specjalista ds. dostępności: Jakub Dębski

Wydawca
Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji
ul. Dzielna 1
00-162 Warszawa
© Copyright by Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji
Wszelkie prawa zastrzeżone

E-broszura „Zapytaj Doradcę: 25 praktycznych porad Transport” stanowi część projektu Zapytaj Doradcę, który jest współfinansowany ze środków PFRON.

